

ÅNGBÅTEN

Årg 29 • Mars 1993 •

79

Ångbåten 79

Medlems- och informationstidning utgiven av
Sällskapet Ångbåten
Box 2072
403 12 Göteborg.

Postgiro 62 16 06 - 3.
Bankgiro 673 - 6862.

Anvarig utgivare: Bo Starmark.

Redaktionen utgörs av Yvonne och Bo Starmark.
Telefon: 0523 - 134 14.

Bidrag till tidningen bör sändas direkt till redaktionen under
adress: Ångbåten, c/o Starmark, Fregattvägen 3, 453 30 Lysekil.

Medlems- och prenumerationssvift för år 1993 är 100 kr.

Adressändringar meddelas till Mats Jedmo, Råneshedsvägen 144,
444 65 Jörlanda, tel 0303-561 50 eller på Postens blankett direkt
till Sällskapet.

Telefon till expeditionen, oftast telefonsvarare: 031-15 10 01.
Telefon till s/s BOHUSLAN vid Stenpiren under
seglationssäsong 031-13 14 50,
under vinteruppläggning vid Skeppsbron: 031-13 14 20.

Befattningshavare i Sällskapet Ångbåten:

Ordförande	Kjell Granström	031-28 03 77
Sekreterare	Charles de Serres	28 16 89
Kassör	Ove Iko	30 75 92
Befraktare BOHUSLAN	Lillan och Bertil Vogel	28 65 83
FÄRJAN 4	S-H Bengtsson	40 38 60
STORM-		
PRINCESS	Håkan Järnström	47 03 51
Arbetsledare däck	Inge Nilsson	23 87 05
maskin	Herbert Johansson	23 47 78
Intendentur	Korstin Granström	28 03 77

Ångbåten 79 är tryckt av Melander's Boktryckeri AB, Lysekil
i mars månad 1993.

Försalongen

ILLA, ILLA.

vore en adekvat skylt på denna
Försalong. Ty illa, illa är det
förvisso, att denna Ångbåt så
sont lagt ut, trots att hon i det
närmaste legat klar för avgång
med lasten ombord och väl stu-
vad en längre tid.

Redaktionen har självfallet
ingen ursäkt att föra fram;
dock ett meddelande, att det "ci-
vila" arbetet fordrat stora in-
satsar.

Förutom att Du, Ångbåtslä-
sare, onödigt länge har måst
ligga stand by, har vi sanno-
likt drivit vår hårt prövade sty-
relse till förtvivlans bränter.

Dock, här är Ångbåten 79.
Må hon gagna! Må hon ge Dig
en påminnelse om våra fartygs
närvaro!

Allt är inte Slit & Släp. Vå-
ra fotografers bilder visar vår
verksamhet från den roliga och
mysiga sidan.

Som Du ser, har vi stuvat ett
inbetalningskort ombord. Det ska
användas omgående!

På med ländgångsriggen, tör-
na lväg till Posten och betala
Din medlemsavgift för 1993!

Det är vår och vi har ut-
gifter.

Redaktionen.

Ångbåtsmötet sommaren 1992

Från utfärden i Stock-
holm skärgård med ång-
fartygen, s/s STORSKÄR
och s/s BOHUSLAN vid
ångbåtskajen i Waxholm.
Passagerarbeläggningen
som synes god.
Foto den 20/7 1992 av
Lars-Olof Hansson.

Stockholms stads isbrytare
SANKT ERIK åter under ånga!
En glad överraskning för många.
Fartygets båda maskinerier i
drift - en grandios syn för en
ångintresserad.
Foto från Stockholm inläpp den
18/7 1992 av Lars-Olof Hansson.

Så ren och fin i linjerna!
s/s MARIEFRED i lätt regndis.
Sedan 1903 i trafik på traden
Mariefred-Stockholm.
Denna bild har redaktionen be-
traktat extra länge. Bilden
av den klassiska ångbåten.
Foto den 18/7 1992 av Lars-
Olof Hansson.

s/s BOHUSLAN i främmande vat-
ten. På turen till huvudstaden
anlöptes Karlshamn, Västervik
och Nyköping. Lars-Olof tog bil-
den i den senare staden på
kvällen den 16/7 1992.

Här kommer s/s STORSKAR som
vanligt för full maskin; den
snabbaste ångaren, som alltid
blir lite extra snabb, när s/s
BOHUSLAN finns i närheten.
Lars-Olof Hansson tog bilden
från BOHUSLAN vid en segling
i Stockholms på kvällen den
20/7 1992.

Helt plötsligt kom detta motorfartyg glidande. Detta är Marstrandsbolagets gamla S:t ERIK i sitt nuvarande skick. Han hade inte med festen att göra men är förvisso värd en plats i Ångbåten och en varm tanke. På bilden, tagen av Lars-Olof den 18/7 1992 är han 111 år dvs skrovet och mellandäckets sidor. Styrhytten är från tidigt tjugotal.

Två nätta ångfartyg: närmast ångslupen BORGSUND och längre bort ångslupen SJÖFRÖKEN. Ångsluparna var många och hade en egen sammankomst. Många av dem hade intressanta tekniska finurligheter. 18/7 1992, Lars-Olof Hansson.

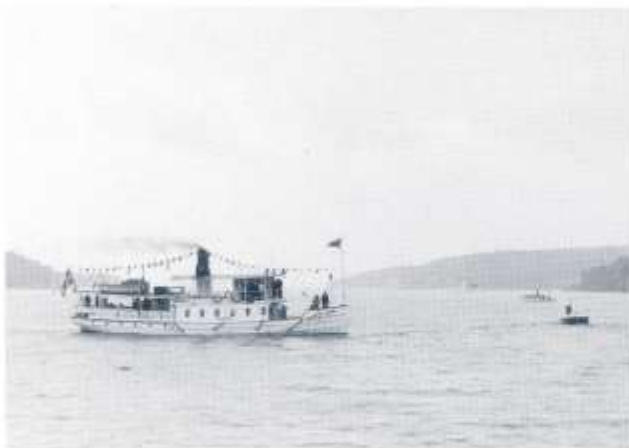

Från s/s BORUSLÄN tog Lars-Olof Malmö Stads forna isbrytare BÖRE, numera hemma i Västerås samt ångaren DROTTNINGHOLM. Några kabellängder bort skymtar ångfärjan DJURGÅRDEN 3. 18/7 1992.

Ångvarpbåten ÖSTA med s/s BÖRE längre bort. På däck för om skorstenen syns den berömda ångargeln gjord av ångvisslar. Den musikaliske ägaren har försatt ÖSTA med fem (!) ångvisslar noggrant stämde, 18/7 1992, Lars-Olof Hansson.

Drottningholmsträdens stolthet s/s DROTTNINGHOLM den 18/7 1992. Lars-Olof tog bilden från BOHUSLÄN. Längre bort skymtar s/s EJDERN. Längre bort s/s BJÖRKFJÄRDEN. I babordskanten s/s BLIDÖSUND.

s/s EJDERN från Södertälje. Byggd 1880 av Göteborgs Mek. Verkstad för Göteborgs Nya Ångslupsbolag för trafik i narra skärgården. Kom småningom till Södertälje (1906). Efter en del äventyrligheter numera museifångare i Kringelstaden. Foto 18/7 1992 av Leif Magnusson.

Årsmötet 1992

Sällskapets ordinarie årsmöte hölls på sedvanligt sätt på Sjöfartsmuseet den 24 oktober 1992. Ett sextiotal medlemmar hade mött upp. Salen var fullsatt.

Före förhandlingarna hölls presentation över Sällskapets mångåriga medlem och befälhavare Arthur Ericson. En stilla minut följde.

Förhandlingarna leddes av ordföranden, sjökapten Kjell Granström.

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Enligt beslut tagna vid årsmötena 1991 och 1992 skall styrelsen utökas med två poster.

Till den nya posten vice kassör valdes Gunnar Bonander och till den nya ledamotsposten Kerstin Bäckdahl.

Sven-Hugo Bengtsson hade undanbett sig omval som kassör. Till hans efterträdare valdes Ove Iko, även han verksam ombord sedan länge.

Till vice sekreterare efter Håkan Järnström valdes Björn Persson. Vice ordförande Steinar Lie liksom ledamoten Kerstin Granström omvaldes. För övriga ledamöter återstår ett år av mandatperioden.

Revisorskollegiet (René Sjöstrand och Roger Mattsson med suppleanterna Leif Forsberg och Ingela Wallén) omvaldes liksom valkommittén med Gunnar Söderberg, Christer Eliasson och Claes Verner.

I sin helhet fick styrelsen sålunda detta utseende:

<i>Ordf.</i>	<i>Kjell Granström</i>
<i>Vice ordf.</i>	<i>Steinar Lie</i>
<i>Sekreterare</i>	<i>Charles de Servet</i>
<i>Vice sekr.</i>	<i>Björn Persson</i>
<i>Kassör</i>	<i>Ove Iko</i>
<i>Vice kassör</i>	<i>Gunnar Bonander</i>
<i>Ledamot</i>	<i>Inge Nilsson</i>
<i>Ledamot</i>	<i>Kerstin Granström</i>
<i>Ledamot</i>	<i>Kerstin Bäckdahl</i>
<i>Suppleant</i>	<i>Bert Johansson</i>
<i>Suppleant</i>	<i>Bertil Vogt</i>

<i>Representanter för Angbåten</i>	
<i>Ekonomisk Förening:</i>	
<i>Ledamot</i>	<i>Ingvar Kronhamn</i>
<i>Ledamot</i>	<i>Christina Gustavsson</i>

Redaktionen.

MITTUPPSLAGET:

Från Skörgårdsbåtens Dag i Göteborg den 11/6 1992. s/s BOHUSLÄN passerar Slottsberget på en sommarjuls bild av Leif Magnusson. Vart tog varvs-Göteborg vägen?

Lika många arbetstillfällen

En rundfråga bland Sällskapets funktionärer visar, att antalet arbetstillfällen blir oförändrat under 1993. Trots frostiga konkurrer och vacklande växelkurser förutspår såväl däck, maskin, intendentur som befraktning och administration mycket arbete under 1993!

Fler kan beredas arbete och full sysselsättning finns till alla. Lönevikillkoren i det ideella arbetet är enkla och lönebeloppet innehåller enbart nollor. Arbetstiden är ofta flexibel men överstiger mycket sällan 24 timmar per dygn.

Välkommen i de aktivas skara!

Nu är det väl äntligen dags att komma med ombord! Släng Dina tveksamheter och vardagsbekymmer och kom med i vårt ideella arbete. Våra fartyg väntar på ännu flera av Din sort, människor, som känner värdet att bevara en gången tids kultur. Våra fartyg seglar sannerligen inte av sig själva utan det krävs mycket och hårt arbete för att hålla dem i förstklassigt skick.

Kom ombord!

Om Du förs segls med som en av de aktiva i Sällskapet Angbåten, vill vi lova Dig upplevelser

långt större än den att endast fara med. Som aktiv blir Du delaktig av kamratskapet, som följer av en konstruktiv fritidssysselsättning. Du kommer att känna, hur Du blir medlem i en stor familj, där hedersplatserna självfallet intas av fartygen. Snart är de Dina personliga vänner: BOHUSLAN, FARJAN 4 och STORM PRINCESS.

Så lunda: packa Din sjösäck och kom ombord! Däck? Maskin? Intendentur?

Kontaktpersonernas telefonnummer finner Du på omslagets insida.

* * *

OM ETT ANKARE.

Det kom en dam upp på bryggan...

Så började det hela på turen den 1 maj 1982. Damen ville tala med vår ordförande Kjell Granström. Hon hette Marianne Bratt och är maka till framlidne skeppsredaren och kammarherren Gustaf Adolf Bratt.

Hon berättade, att hon hemma i sin trädgård, som senare visade sig vara en riktig slottspark vackert belägen vid sjön Aspens

utlopp, hade BOHUSLANs saknade originalankare.

Hittills har vi trott, att vårt styrbordsankare var ett original. Det har dock framkommit, att detta är skänkt av Röda Belegget medan babordsankaret är en gåva av Flottan troligen med hjälp av förre ordföranden Stefan Forssblad.

Marianne Bratt skänkte ankaret till vår ångare.

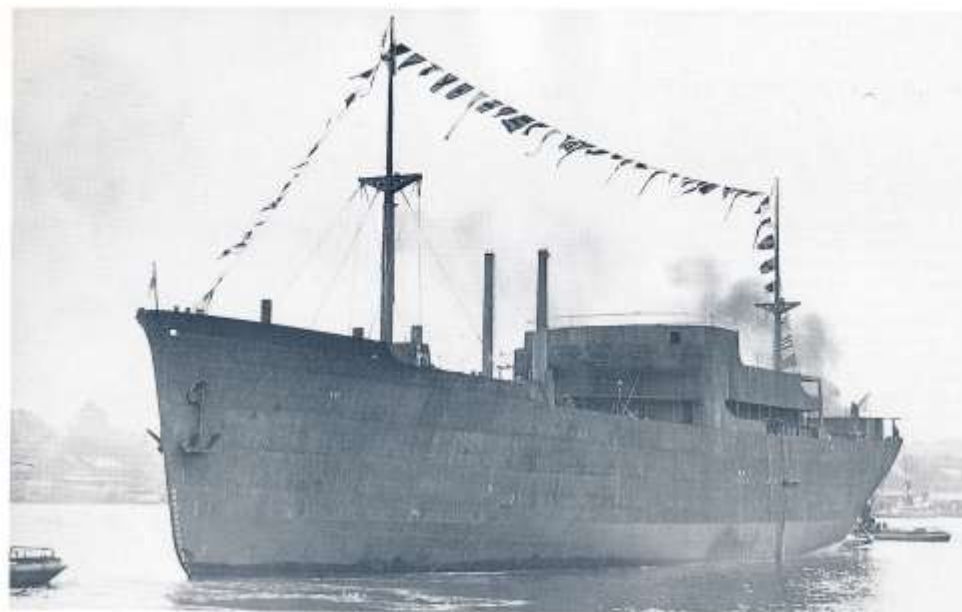
För att få "hem" det krävdes några starka gubbar ur besättningen, vilka en vacker höstsöndag for ut till Jonseröd. Som sig bör i sådana här högtidliga sammanhang, stod Marianne Bratt på trappan och hälsade oss välkomna.

Efter en stunds kånkande fick vi upp ankaret på en släpvagn. Därefter blev vi gästfritt inbjudna på en styrkande kopp kaffe med dopp i ett mycket vackert och stilfullt redarhem.

Vi vill ännu en gång tacka Marianne Bratt för hennes givmildhet och gästfrihet. Vår ångare skall segla med sitt originalankare tillbaka på sin rätta plats.

Samtidigt vill vi mana våra medlemmar att höra av sig till Sällskapet, om någon har en originaldel till fartyget eller känner till, var en sådan finns. Kanske kunde det då ordnas så att föremålet ifråga åter kom ombord i BOHUSLAN.

Claes Verner.

Ett vackert skrov. M/s KOLSNAREN är just sjösatt vid Eriksbergs Varv den 16 mars 1944.

Ditt namn skall vara

KOLSNAREN

Den 16 mars 1944 flaggade man på Eriksbergs Varv. På en av staplarna stod nybygge 331 klart för sjösättning och på varvet väntade man på sjösättningsgästerna från Red. AB Transatlantic.

Angaren BOHUSLAN syntes ute på älven i höjd med Fiskhamnén och med flaggning över topp. Transatlantic hade hyrt BOHUSLAN för transport av sjösättningsgästerna till Eriksberg. Transatlantics personal hade inbjudits att övervara sjösättningen och en av dem, fröken Märta Karlsson, hade fått iuran att döpa nybygget. Längst ute på dockpiren lade BOHUSLAN till

Sjösättningsgästerna passerar ubåten SPRINGAREN på väg mot stapelbådden för dopceremonien.

Gudmor Märta Carlsson får blommor av direktör Forster på Eriksberg

Transchefen Gunnar Carlsson talar med Gudmor.

Personal från Transatlantic var inbjuden till sjösättningen.

och på kajen stod varvaledningen med blommor åt Gudmor. Efter välkomsthälsningar och överlämnande av blommor ställdes färdens mot stapeln för sjösättningsceremonin. Tribunen var sedvanligt flaggprydd och de få utvalda anträdde den. Fotograferna förevigade gästerna och så fick Gudmor instruktion för själva dopet.

"Ditt namn skall vara KOLSNAREN. Må välgång..." När champagneflaskan krossats mot stöven började KOLSNAREN sakta glida ner i Göta Alvs kyliga vatten, där Röda Bolagets bogserare väntade på att få ta hand om skrovet.

Nybygge 331 glider ned i sitt rätta element.

Snabbt kopplade de vajrarna och den första färden i det rätta elementet började mot utrustningskajen.

Samtidigt avtågade gästerna och varvsarbetare började demontera tribunen. Varvets orderböcker var välfyllda och ett nytt fartyg skulle kölsträckas. Ingen tid fick förspillas.

KOLSNAREN var systerfartyg till BULLAREN, vilken levererades till Transatlantic i december 1943, och till INNAREN, som låg under utrustning vid varvet.

KOLSNAREN var en shelterdäckare med lång, låg bock samt byggd till Lloyd's högsta klass med isförstärkning och två genomgående däck och ett mellandäck föröver. Nybygget hade till skillnad från systerfartygen inredning för 12 passagerare i enkelhytt med badrum.

Fartyget hade sex lastrum varav nr. 3 var avsett för kyl-last och nr. 6 för hudar. Last-rummen betjänades av tio 5-tonns bommar varav två, genom extra riggning, kunde lyfta 15 ton. Två master och två bompålar uppbar riggen.

Passagerarhytterna liksom befälots hytter låg i midskepps däckshus, medan manskapet logerade akterut.

Maskineriet utgjordes av två 2-takts enkelverkande direkt omkastbara "solid injection" dieselmotorer av trunktyp om 6100 IHK tillsammans. Farten var 14,5 knop. Hjälpmotorerna utgjordes av tre

Efter leveransen lades KOLSNAREN upp i Sannegårdshamnen.

4-cylindriga dieselmotorer om 200 EHK, direkt kopplade till en 132 KW generator.

Den 26 september 1944 var KOLSNAREN klar för leverans till Rederi AB Transatlantic. På grund av rådande restriktioner ifråga om ojettdelning kunde sedvanlig provtur ej företagas, utan rederiet övertog fartyget

vid kaj efter rundvandring ombord.

KOLSNAREN sattes in på Transatlantics Sydafrika-linje och med hennes kyllastrum på 46800 kubf förde hon hem många laster färsk frukt. Kyllastrummet eldhärjades svårt i februari 1956, då KOLSNAREN låg i Götaverkens

flytdocka, varvid skador för en kvarts miljon uppstod.

I juli 1968 såldes hon till Atlantic Navig. Ltd, Limasol, Cypern, för 280000 \$. Namnändring till DELPHIN. I mars 1972 var det slutseglat för gott för Eriksbergsbygget, då hon anlände till Avles i Spanien för upphuggning.

Snart seglar vi åter! Snart är det tid att polera mässing, grubbla över matsedlar, lösa drickebackar i parti, skaffa besättning, anreda 300 ångbåtsbiffar till en enda måltid, att stå upp klockan 4 bittida för att värma 30 ton vatten, skala potatis, diska, diska och diska, ha ansvar, svära över småbåtar i Albrektsund, träffa mängder med roliga medmänniskor, hissa flaggor, smutsa ner sig till egenkänlighet, ha små mysiga fester vid någon brygga, bli sjösjuk (nästan) på Hjärteröfjorden, lösa drickebackar i parti, bli trött, glad, ledsen, arg och varm, få vara på havet ombord i en ångbåt. Snart seglar vi åter! Kom ombord till oss!

BOHUSLÄN lämnar Lysekil den 2/8 1992. Foto Bo Starmark.

AKTERSALONGEN.

Om turlistan.

Genom att, liksom Aktergästen i Angbåten N:o 6, utnyttja den sedvanliga löckan i Sällskapet's inre kretsar, kan vi presentera en preliminär turlista för sommarens öppna turer.

2/6	1830	Kvällsrundtur
9/6	1830	Kvällsrundtur
13/6	1000	Marstrand
18/6	1830	Kvällsrundtur
20/6	0900	Käringön
23/6	1830	Kvällsrundtur
30/6	1830	Kvällsrundtur
4/7	0900	Tjörn runt med en timme på Klädesholmen
7/7	1830	Kvällsrundtur
10/7	1500	Hannebostrand (Sotekanalens dag) Rundtur
11/7	1200	Bovallstrand rundtur
13/7	1030	Kungshamn-Göteborg (Gullh. 1 tim)
14/7	1830	Kvällsrundtur
17/7	0730	Trollhättan, Fallens Dag
18/7	0730	Älto.
21/7	1830	Kvällsrundtur
25/7	1000	Marstrand
28/7	1830	Kvällsrundtur
1/8	1000	Marstrand
4/8	1830	Kvällsrundtur
8/8	0900	Käringön
11/8	1830	Kvällsrundtur
15/8	1000	Marstrand
18/8	1830	Kvällsrundtur
25/8	1830	Kvällsrundtur

En tryckt turlista kommer att medfölja Angbåten. Turerna kommer även att annonseras i dagspressen.

FÄRJAN 4 kommer att segla ett antal turer i hamnen, sannolikt i samtrafik med äldre spårvagnar.

Vi meddelar vidare.

* * *

Recension.

Boken om en hundraåring.

Författaren Claes Wetterholm har dokumenterat Ångaren TRAFIK, som 1992 fyllde 100 år. Claes W. har också författat till böckerna om PER BRAHE och TITANIC.

Boken om TRAFIK omfattar 88 sidor illustrerade med både äldre och nylagna foton. Ångarens historia, skildrad i förra Angbåten tecknas utförligt av Wetterholm.

Notabelt är att Ångaren är i nära nog originalskick, "1892 års standard". Inga haverier, eldsvådor eller ombyggnader har förändrat henne.

Boken är utgiven genom Båt-dokumentationsgruppen i Skärhamn. Titel: "Ångaren TRAFIK af HJO" (ISBN 91-87366-06-3), format 210 x 295, trådbunden med

styva pärmar. Pris 150 kronor, vilka kan sättas in på postgiro 636 52 55 - 6. Skriv TRAFIK på löslongen.

Jag fann boken mycket intressant inte minst genom flera kulturhistoriska utblickar. Inte heller kunde jag tro, att tillvaron för besättningen förr på en liten vätterångbåt kunde vara så o-mänskligt hård att brännvin måste användas som uppiggande medel.

Boken är ett måste för varje sann ångbåtsvän.

Bo Starmark.

* * *

Om brev.

Efter utgivningen av förra Angbåten har åtskilliga läsare hört av sig per brev eller telefon.

Vi hade inte alls väntat oss ett så stort gensvar från läsekretsen. Gärna vill vi härmed framföra vårt stora tack för all uppskattning.

Många utmärkta fotografier har också kommit redaktionen till hands, samtliga av hög klass.

Tack!

Redaktionen.

Ångbåten 79

Medlems- och informationstidning utgiven av
Sällskapet Ångbåten
Box 2072
403 12 Göteborg.

Postgiro 62 16 06 - 3.
Bankgiro 673 - 6862.

Ansvarig utgivare: Bo Starmark.

Redaktionen utgörs av Yvonne och Bo Starmark.
Telefon: 0523 - 134 14.

Bidrag till tidningen bör sändas direkt till redaktionen under
adress: Ångbåten, c/o Starmark, Fregattvägen 3, 453 30 Lysekil.

Medlems- och prenumerationsavgift för år 1993 är 100 kr.

Adressändringar meddelas till Mats Jedmo, Ranehedsvägen 144,
444 65 Jörlanda, tel 0303-561 50 eller på Postens blankett direkt
till Sällskapet.

Telefon till expeditionen, oftast telefonsvarare: 031-15 15 01.
Telefon till s/s BOHUSLÄN vid Stenpiren under
seglationssäsong 031-13 14 50,
under vinteruppläggning vid Skeppsbron: 031-13 14 20.

Befattningshavare i Sällskapet Ångbåten:

Ordförande	Kjell Granström	031-28 03 77
Sekreterare	Charles de Servès	28 16 89
Kassör	Ove Iko	30 75 92
Befraktare BOHUSLÄN	Lilian och Bertil Vogel	28 65 83
FÄRJAN 4	S-H Bengtsson	40 38 65
STORM- PRINCESS	Håkan Järnström	47 03 51
Arbetsledare däck	Inge Nilsson	23 87 05
maskin	Herbert Johansson	23 47 78
intendentur	Kerstin Granström	28 03 77

Ångbåten 79 är tryckt av Melanders Boktryckeri AB, Lysekil
i mars månad 1993.

Försalongen

ILLA, ILLA,

vore en adekvat skylt på denna
Försalong. Ty illa, illa är det
förvisso, att denna Ångbåt så
sent lagt ut, trots att hon i det
närmaste legat klar för avgång
med lasten ombord och väl stu-
vad en längre tid.

Redaktionen har självfallet
ingen ursäkt att föra fram;
dock ett meddelande, att det "ci-
vila" arbetet fordrat stora in-
satser.

Förutom att Du, Ångbåtsslä-
sare, onödigt länge har måst
ligga stand by, har vi sanno-
likt drivit vår hårt prövade sty-
relse till förtvivlans branter.

Dock, här är Ångbåten 79.
Må hon gagna! Må hon ge Dig
en påminnelse om våra fartygs
närvaro!

Allt är inte Slit & Släp. Vå-
ra fotografers bilder visar vår
verksamhet från den roliga och
mysiga sidan.

Som Du ser, har vi stuvat ett
inbetalningskort ombord. Det ska
användas omgående!

På med landgångsriggen, tör-
na iväg till Posten och betala
Din medlemsavgift för 1993!

Det är vår och vi har ut-
gifter.

Redaktionen.